

22. DRŽAVNO TEKMOVANJE MLADINA IN GORE
TEST - DRŽAVNO TEKMOVANJE MLADINA IN GORE
15. januar 2011

IME EKIPE :	_____
OSNOVNA ŠOLA:	_____
PLANINSKO DRUŠTVO	_____
ČLANI EKIPE :	1. _____
	2. _____
	3. _____
	4. _____
MENTOR -ICA EKIPE :	_____

NAVODILA ZA PISANJE TESTA :

Najprej na zgornje črte lepo in čitljivo napišite IME EKIPE, OSNOVNO ŠOLO, PLANINSKO DRUŠTVO, VAŠA IMENA IN PRIIMKE ter ime in priimek vašega MENTORJA. Nato se skupno lotite reševanje testa.

Pozorno skupaj preberite vprašanja in **obkrožite črko** pred pravilnim odgovorom. Pravilen odgovor je **samo eden**. Če se zmotite, to pregledno označite. Kjer ni možnosti izbire odgovor vpišite na prazno črto pod vprašanjem.

Pravilen odgovor šteje **pol, dve, tri, oziroma pet točk**. Neodgovorjeno vprašanje in napačen odgovor ne prineseta **nobene točke**.

Čas pisanja je **45 minut**.

REZULTATI:

ŠTEVILO PRAVILNIH ODGOVOROV	x 5 T	= +	T
ŠTEVILO PRAVILNIH ODGOVOROV	x 3 T	= +	T
ŠTEVILO PRAVILNIH ODGOVOROV	x 2 T	= +	T
ŠTEVILO PRAVILNIH ODGOVOROV	x 0,5 T	= +	T
ŠT. NEODGOVORJENIH VPRAŠANJ IN NAPAČNIH ODGOVOROV	x 0 točk	=	0 T
SKUPAJ	30 vprašanj	=	točk

POPRAVLJAL: _____
EKIPA JE DOSEGLA _____ TOČK, KAR JE _____ MESTO

22. državno tekmovanje Mladina in gore

1. Gozdarji, rudarji, lovci in raziskovalci od nekdanj obiskujejo gorski svet. Marsikateri naravni pojav so si razlagali z obstojem bajeslovnih bitij, ki jih zasledimo tudi v naši planinski zgodovini.

Katera pravljica žival pogosto nastopa v slovenskih gorskih pravljičah. Legenda pravi, da naj bi iz kapljic njene krvi pognala triglavsko rožo. Po njej je celo poimenovan prvi slovenski celovečerni film ' V kraljestvu ...'?

Odgovor: _____

Točke **0** **3**

2. Januarja 2010 je minilo **100 let** od rojstva pianista, skladatelja, direktorja Slovenske filharmonije, predvsem pa tudi znanega **alpinista in fotografa**. Njegova hčerka Barbka je že leta 1965 postala gorska vodnica, še prej pa kot »prva ženska naveza« preplezala Čopov steber.

Kdo je v uvodu opisani alpinist?

- a) Urban Golob
- b) Viki Grošelj
- c) Tine Mihelič
- d) Marijan Lipovšek

Točke **0** **2**

3. Med planinci in alpinisti se najdejo odlični pisci in literati. Svoje gorniške izkušnje delijo preko člankov, blogov, leposlovnih in pustolovskih knjig. Alpinist Tadej Golob je letošnji dobitnik nagrade kresnik za najboljši slovenski roman v letu 2010.

Kakšen je naslov romana alpinista Tadeja Goloba, letu 2010 nagrajenega z nagrado kresnik?

- a) Čefurji raus
- b) Pretrgana naveza
- c) Stena
- d) Svinjske nogice

Točke **0** **3**

4. V zgodovino slovenskega planinstva se je z odebeljenimi črkami zapisal tudi alpinist Valentin Stanič, ki se je leta 1808 kot četrti povzpel na Triglav. Prvi je izmeril nadmorsko višino našega očaka. Njegov življenjski opus je zelo bogat, saj ga med drugim poznamo kot pesnika, duhovnika in ustanovitelj društva proti mučenju živali.

Kje v Julijskih Alpah ležita Staničev dom in Staničevo zavetišče?

- a) na Triglavu
- b) na Kaninu
- c) na Kriških podih
- d) na Pokljuki

Točke **0** **2**

22. državno tekmovanje Mladina in gore

5. Stroka pozna šest ključnih hranil ali živil, ki jih v grobem razdeli na makrohranila, mikrohranila in vodo. Človeško telo jih potrebuje za energijo, delovanje organizma, izrabo hrane in rast celic. Pravilna izbira prehrane v gorah je zelo pomembna, saj vpliva na dobro počutje in ne nazadnje nepoznavanje ključnih prehranskih kažipotov lahko vpliva tudi na zdravje.

Naštejte šest ključnih živil oz. hranil.

1. _____
2. _____
3. _____

4. _____
5. _____
6. _____

Točke: _____ x 0,5

6. Igra pomeni sprostitev, druženje, učinkovito metodo učenja, sredstvo animacije in simulacijo življenja. Planinci zelo radi posežemo po igrah. Igra je zelo veliko in zelo pomemben je ustrezen izbor igre.

Vodja lahko oceni, da je izbrana igra dobra takrat, kadar

- a) zadovolji pedagoško pričakovanje, ko ustreza trenutni potrebi skupine in ko skupini ugaja
- b) večina udeležencev igro pohvali in so razočarani, ker nimamo več časa za nadaljevanje
- c) je večina udeležencev zadovoljnih, saj so se zabavali in smejali na račun izbranih posameznikov
- d) je z igro udeležencem vtil energijo, ko je začutil, da to udeleženci potrebujejo, čeprav je polovica skupine izbrani igri nasprotovala

Točke 0 2

7. Napočil je športni dan in v spremstvu učiteljev ste se s sošolci odpravili na izlet na Blegoš. Med potjo si sošolki ponudil bombon, ki ga je z veseljem sprejela. Ker je med hojo globoko dihala, se ji je bombon zataknil v sapniku. Začela se je dušiti in postala zaripla v obraz.

Kako pomagaš sošolki, ker se ji je zataknil bombon v sapniku?

- a) položiš jo v polsedéči položaj in z obema rokama trikrat močno pritisneš na prsnico, dva prsta pod njenim spodnjim robom (žličko), da povzročiš refluks
- b) ponudiš ji kos kruha, da bo potisnil bombon naprej po požiralniku
- c) ponudiš ji vodo, da jo popije in ji daš navodilo, naj zadrži sapo, dokler ne začuti, da je bombon spolzel iz sapnika
- d) petkrat jo udariš zadaj med lopatice ali izvedeš Heimlichov manever

Točke 0 5

8. Oktobrski izlet s planinskim krožkom je obsegal štiriurno hojo čez obširne Kočevske gozdove. Po poti je bilo veliko odpadlega listja in nemalokrat si do kolen korakal skozenj. Ko si prišel domov, si na nogi opazil prisesanega klopa

Kako boš odstranil na noge prisesanega klopa?

- a) celega odstraniš s posebno pinceto za klope
- b) odtrgaš mu noge
- c) pustiš ga, da se sam odstrani
- d) namažeš ga z oljem, rotiraš v nasprotni smeri urinega kazalca in ga stisneš

Točke 0 5

22. državno tekmovanje Mladina in gore

9. Gorski reševalci mnogokrat rešujejo tudi ponoči. Če smo poškodovani je najbolje, da oddajamo svetlobne signale. Če reševalci te signale opazijo, nam pošljejo svetlobni odgovor.

Kako poškodovani planinec ve, da je sporočilo sprejeto?

- a) reševalci so mu poslali odgovor v obliki svetlobnega signala trikrat v minuti v enakih presledkih
- b) reševalec, ki je opazil svetlobne znake, je zavpil, tako da je ponesrečenec slišal, da je opažen
- c) ne ve, saj povratnega sporočila ne pošiljamo, saj bi s tem lahko povzročil zmedo
- d) reševalec, ki ga je opazil mu je poslal odgovor v obliki svetlobnega signala enakomerno 6-krat na minuto

Točke **0** **3**

10. Skladno s popularizacijo in razvojem planinstva narašča tudi število gorskih nesreč. Ob tem se je pokazala potreba po izmenjavi izkušenj z reševanjem, poenotenju reševalnih postopkov in standardizaciji reševalne opreme. Zato so se gorske reševalne službe v Evropi in svetu povezale v enotno krovno organizacijo.

Kako se z angleško kratico imenuje Mednarodna komisija za reševanje v gorah, katere članica je tudi GRZS?

- a) CEE
- b) UIAA
- c) AKI
- d) IKAR

Točke **0** **3**

11. Planinsko društvo deluje na krajevni ali občinski ravni in ima svoja pravila. Včlanjeno je v Planinsko zvezo Slovenije, ki pokriva območje vse države. Vseh planinskih društev včlanjenih v PZS je 261. Društva so zelo raznolika tako po številu članov kot tudi po vsebini.

Kako prepoznamo kakovostno naravnana društva?

- a) Kakovostno naravnana društva skrbno vzdržujejo planinske poti in gospodarijo s planinskimi kočami ter prirejajo izlete za svoje člane
- b) Kakovostno naravnana društva si prizadevajo, da pridobijo čim več finančnih sredstev, ki jim omogočajo organizacijo poceni in atraktivnih izletov
- c) Kakovostno naravnana društva namenjajo posebno pozornost planinskemu usposabljanju otrok, mladostnikov in mladih
- d) Kakovostno naravnana društva si prizadevajo za čim večje število članov, saj bodo tako lahko upravičeno zahtevali večjo veljavo društva v lokalnem okolju.

Točke **0** **2**

12. Glavno objektivno nevarnost med zimskim planinarjenjem predstavlja možnost proženja snežnih plazov. Glede na stanje snežne odeje Agencija RS za Okolje izdaja opozorila o nevarnosti proženja snežnih plazov, ki so prosto dostopna na njihovih spletnih straneh.

Koliko stopenj ima evropska lestvica proženja snežnih plazov?

- a) 3
- b) 5
- c) 10
- d) 20

Točke **0** **5**

22. državno tekmovanje Mladina in gore

13. Slovenijo večji del gradijo karbonatne kamnine, odložene v nekdanjem morju. Pravega vulkanskega stožca na žalost nimamo, a ponekod lahko najdemo zelenkaste kamnine, ki so dejansko sprijet vulkanski pepel.

Kje v Sloveniji najdemo zelenkaste tufske kamnine, ki predstavljajo sprijet vulkanski pepel?

- a) na Smrekovcu in pri Peračici
- b) na Pohorju
- c) na Pokljuki in Triglavu
- d) na Krasu in pri Lendavi

Točke **0** **2**

14. Za svoje planinsko društvo načrtuješ planinski izlet na Bavški Grintavec in boš izdelal časovnico izleta. Pričakuješ, da se bo na izlet prijavilo manjše število udeležencev. Zaradi poletne vročine boste s hojo pričeli ob peti uri zjutraj.

Kdaj pričakujete, da se boste vrnili na izhodišče v Planinsko učno središče v Bavšico (za počitke načrtujete dve uri)?

- a) ob 12 uri
- b) načrtovana tura je predolga za en dan
- c) med drugo in tretjo uro popoldan
- d) ob šestih popoldan

Točke **0** **5**

15. Padec temperature z nadmorsko višino je sorazmerno stalen. Z njegovo pravilno oceno lahko bolje načrtujemo izlet in osebno opremo (oblačila).

Kakšna je pričakovana temperatura v brezvetrju pri Kocbekovem domu na Korošici (1808 m n.v.), če je v Kamniški Bistrici (600 m n.v.) 20 °C?

- a) 5 °C
- b) 8 °C
- c) 12 °C
- d) 17 °C

Točke **0** **3**

16. Alpski svet je v preteklosti ponujal delo in s tem preživetje številnim domačinom. Denar so služili kot gorski vodniki, lovci, gozdarji, pastirji in rudarji. Rudna bogastva so iskali v Trenti, na Pokljuki, Begunjščici, Pohorju itd.

Do 19. stoletja so v Alpah delovale številne fužine v katerih so talili rudo. Kaj so pridobivali?

- a) železo iz bobovca
- b) živo srebro iz skrilavca
- c) steklo iz kremenčevega peska
- d) naravni kamen iz lehnjaka.

Točke **0** **3**

22. državno tekmovanje Mladina in gore

17. Svizca pogosto najprej prepoznamo po značilnih glasnih žvižgih, šele nato ga opazimo med skrotjem. Če bi res zavijal čokolado, kot je prikazano v reklamah, bi bili kmalu brez nje, saj ga kar nekaj mesecev v naravi ni na spregled.

Zakaj svizca ne srečamo med planinarjenjem v hladnih mesecih (pozimi)?

- a) ker se umakne v gozdove v dolini
- b) ker spi zimsko spanje
- c) ker zamenja kožuh v belo barvo in ga teže opazimo
- d) ker so že izumrli

Točke **0** **2**

18. Temperatura zraka ima značilen dnevni in letni hod, ki sta pogojena z načinom segrevanja ozračja. Segrevanje je odvisno od vpadnega kota sončnih žarkov (torej zemljepisne širine in nagiba Zemeljske osi) in dolžine Sončnega obsevanja (torej števila ur, ko sije sonce).

V jasni noči spiš v spalni vreči na prostem pod Ojstrico. Zakaj te proti jutru vse bolj zebe?

- a) ker se ne stiskaš več k sosedu
- b) ker je temperatura zraka najnižja tik pred sončnim vzhodom
- c) ker so tla oddala že vso prejeta toplotno sevanje
- d) ker si spočit in bolj čutiš rahel veter

Točke **0** **3**

19. Osnove poznavanja vremenskih pojavov so pomemben del splošne planinske izobrazbe, ki nam lahko prihrani marsikatero mokro in mrzlo izkušnjo. S prijateljem sta prespala v planinski koči in vremenska napoved je naslednjih nekaj dni obetala suho in toplo vreme.

Kateri vremenski pojav lahko pričakuješ v jasni in brezvetrni noči, ki potrjuje lepo vremensko napoved?

- a) irizacijo
- b) kumulonimbuluse
- c) slano ali roso
- d) polno luno

Točke **0** **3**

20. Snežne padavine nas lahko ob prehodu mrzle fronte presenetijo v gorah tudi sredi poletja. Snežinke so raznovrstnih oblik, in so pogojene s temperaturo okolice. Poznamo cevčice, igle, šestkotnike, prizme, razvejane kristale,...

Pri kakšni temperaturi zraka bodo snežinke največje in sneženje najbolj obilno?

- a) pri temperaturi zraka okoli ledišča
- b) pri podhlajenih tleh
- c) pri temperaturi zraka nad 4 °C
- d) pri temperaturah pod -15 °C

Točke **0** **5**

22. državno tekmovanje Mladina in gore

21. Nahrbtnik je osnovna oprema vsakega planinca. Z razvojem nahrbtnikov smo dosegli večjo varnost, funkcionalnost in udobje pri uporabi. Še vedno pa ima pravilno zlaganje opreme v nahrbtnik velik vpliv na našete faktorje.

Kako pravilno zložimo stvari v nahrbtniku? V desni stolpec poleg številke zapiši ustrezno črko.

A lažji kosi opreme	1 ___ v nahrbtniku zgoraj
	2 ___ v nahrbtniku spodaj
B težji kosi opreme	3 ___ na zunanji strani nahrbtnika
	4 ___ na notranji strani nahrbtnika

Točke: _____ x 0,5

22. Kadar je megla, si pomagamo orientirati s kompasom. Veš, da je nekje v razdalji 1 km pred teboj planinska kočja, do katere je azimut 355 stopinj. Levo od kočje je potok z lovsko hišo, desno 200 m pred kočjo pa cesta s kapelico. Direktna hoja po azimutu bi verjetno pomenila veliko napako, zato boš raje sledil linijskem objektu in poiskal točko, ki te bo približala cilju.

Kako se imenuje točka, s katero omilimo napako pri hoji po azimutu na večje razdalje?

- a) ciljana točka
- b) orientacijska točka
- c) izboljševalna točka
- d) lovilna točka

Točke 0 3

23. Planinske poti so lahko označene ali neoznačene. Hoja po neoznačenih poteh zahteva veliko planinskega znanja in izkušenj. Označene poti pa so opremljene z oznakami in informacijami, ki nas vodijo in usmerjajo. Oznake so razvrščene na osnovne, izjemne in dodatne.

V desni stolpec poleg številke zapiši ustrezno črko. Vsaki številki pripada ena črka.

A osnovni oznaki	1 ___ napisi na deblih in skalah
	2 ___ Knafelčeva markacija
	3 ___ ravne in lomljene črte
B izjemne oznake	4 ___ planinska smerna tabla
	5 ___ smerna puščica
C dodatne oznake	6 ___ mejna markacija
	7 ___ markacija za Evropsko pešpot
	8 ___ oznake veznih in krožnih poti

Točke: _____ x 0,5

22. državno tekmovanje Mladina in gore

24. Dolgotrajna hoja v gore s težkim nahrbtnikom predstavlja dodatno obremenitev za sklepe in hrbtenico, zato nas po težki turi pogosto bolijo (vsaj) kolena. Obremenitev lahko uspešno zmanjšamo z uporabo pohodnih palic. Te so v spodnjem delu običajno opremljene s krpljicami.

Kakšne krpljice naj imajo palice, ki jih uporabljamo poleti, in kakšne tiste, ki jih uporabljamo v snegu? K številkam v desnem stolpcu zapišite ustrezno črko. Vsaki številki pripada ena črka.

	1 ___ manjše
A poletje	2 ___ večje
	3 ___ toge
B zima	4 ___ bolj gibljive

Točke: _____ x 0,5

25. Besedila pesmi na zgoščenci »Greva pod objem gora« so zorela na izletih, taborih, seminarjih družabnosti v gorah, izobraževanjih za mladinske voditelje in na tekmovanjih Mladina in gore. Med vsemi pesmimi je ena še posebej povezana z njim, saj je njen nastanek spodbudilo duhovito ime ene izmed ekip. Pesem je Uroš Kuzman prvič predstavil na državnem tekmovanju v Podnanosu leta 2008.

Kako se je imenovala ekipa OŠ Sostro na državnem tekmovanju leta 2005?

- a) In tu za hip dotaknem se neba
- b) GRS – gremo raje spat
- c) Nič več kot to
- d) Greva pod objem gora

Točke 0 2

26. Usposabljanje posameznika za samostojno, varnejše gibanje v gorskem svetu, se s programom Ciciban planinec začne še pred vstopom v osnovno šolo. Kot pravi pesem »Danes pojdem jaz v gore« otroke v tem obdobju učimo sledenja markacij na planinskih poteh. Osnovna, Knafelčeva markacija, je pogosto opremljena tudi z dodatnim simbolom, kadar gre za vezno pot ali obhodnico.

Kako je označena vezna pot, ki jo omenja pesem Miss Slovenije »z Maribora karavana sega tja do Ankarana?«

- a) Knafelčeva markacija z dodatno oznako SPP
- b) Markacija po obliki enaka Knafelčevi, le z modrim krogom in rumeno piko
- c) Knafelčeva markacija z dodatno oznako 1
- d) Knafelčeva markacija z dodatno zeleno obrobo

Točke 0 3

22. državno tekmovanje Mladina in gore

27. V pesmi, ki govori o »vsevedu in pobalinu« srečamo več imen slovenskih dvatisočakov. Enega izmed njih lahko udeleženci usposabljanj za mentorje planinskih skupin, vodnike Planinske zveze Slovenije in mladinske voditelje vsako jutro uzrejo na vhodnih vratih planinskega učnega središča v dolini Bavšice pri Bovcu.

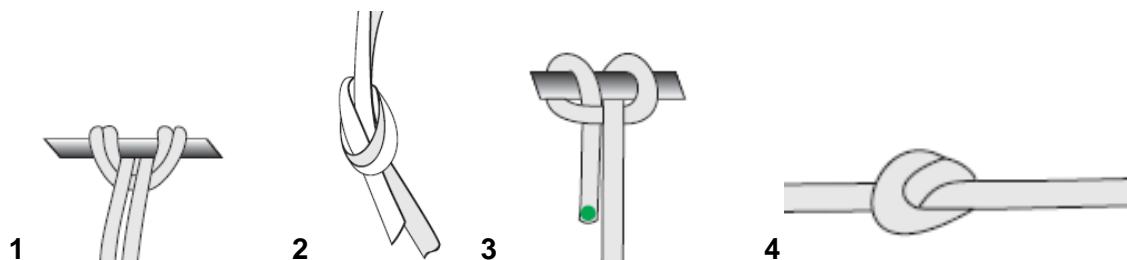
Kateri dvatisočak je na sliki in ustreza opisu?

- a) Skuta
- b) Rombon
- c) Jalovec
- d) Stol

Točke 0 3

28. Med gibanjem za varovanje ali samovarovanje uporabljamo vrvi in trake s katerimi izdelamo različne preizkušene vozle. Na sliki so prikazani štirje vozli.

Poimenuj vozle na slikah.

1. _____

3. _____

2. _____

4. _____

Točke: _____ x 0,5

22. državno tekmovanje Mladina in gore

29. Rebusi so zabavna, slikovna oblika ugank. Za reševanje je potrebno poznati nekaj osnovnih pravil. Vejica pomeni, da besedi na sliki odvzamemo eno črko. Če vejica stoji pred sliko odvzamemo prvo, če pa za sliko pa zadnjo črko. Oznaka A=B pomeni, da v besedi črko A nadomestimo s črko B.

Reši planinski rebus!

,

,

P=V

Rešitev: _____

Točke **0** **3**

30. Glede na poznanega avtorja besedila med seboj ločimo ljudske in umetne pesmi. Zakladnica obojih je v slovenskem glasbenem prostoru zelo bogata, mnoge izmed njih pa opevajo in občudujejo gore, gorski svet in z njim povezane motive.

Katera izmed naštetih pesmi je ljudska?

- a) Oj, Triglav moj dom
- b) Tri planike
- c) Jaz pa pojdem na Gorenjsko
- d) Za sanje

Točke **0** **2**